

תנועת הצופים העבריים בישראל
עדת הצופים – הצופים הדתיים

הדלקת נרות חגיגית

הצעות לפעילות,

תוכן ומסביב

עיקר התכנית של המצווה הזאת היא

ההצדקה: החשק, ההתלהבות, האש

המתלהבת במאה!

ר' און יצחק מברז'יץ' 2.

משתלים ומתורות

- להקריא הלכה קצרה מענייני חנוכה בסוף כל תפילה.
 - למצוא או לכתוב שיר מורל במנגינת שירי חנוכה שיאחד את השכב"ג.
 - לארגן הדלקת נרות חנוכה עם שבטי ההנהגה. כל לילה אפשר להדליק נרות בצורה שונה- לדוגמא לילה אחד בגוזניקים, לילה שני לבנות חנוכיה גדולה, לילה שלישי לבנות חנוכיה באדמה. ניתן לשלב יצירתיות בזמן ההדלקה כמו להדליק חנוכיה מבני אדם (לא לנסות להדליק את החניכים!) ולא לשכוח שאסור לברך על חנוכיות כאלו כיוון שיש כללים באלו סוגי חנוכיות מקיימים את המצווה.
 - ליצור מימד חווייתי בהדלקת נרות חנוכה- משחקים, שירים. כל ערב רצוי לעשות משהו שונה. ניתן לבקש מראש מחניכים עם גיטרה, חלילית, מפוחית וכד' להביא את כלי הנגינה לטיול.
 - בהפסקות אוכל, במקום דבר תורה אפשר לקחת סיפור ולספר אותו בהמשכים או לקרוא כל פעם משנה מפרקי אבות (קצר מאוד ואקטואלי).
- אביזר משנה תפקיד:
- אביזרים לחנוכה- מטבע, חנוכיה, נר, סביבון וכד'.
- האביזר עובר בין כולם במעגל. כל אחד ממציא שימוש אחר לחפץ (רק לא השימוש המקורי).
- תצוגת אופנה:
- מציגים אופנת חנוכה- דוגמנים לאחר אכילת סופגניות מרובה, דוגמני בגדי קרב ושריון כבדים, דוגמנים שהולכים על גחלים או שמן רותח וכד'.
- הולכים כל אחד בתורו, בליווי מוסיקה מקצה אחד של החדר לקצה השני בתצוגה.
- דיאלוג א'- ת':
- השיחה היא בנושא הקשור לחג ועם דמויות רלוונטיות למשל: חניך לחוץ ומדריך מעופף וכד'.
- שיחה שמתנהלת בין שתי דמויות כשכל אחת בתורה אומרת משפט שמתחיל באות הבאה אחרי האות שהדמות האחרת דיברה.
- גיבריש:
- השיחה היא בנושא הקשור לחג ועם דמויות רלוונטיות למשל: מרכז שתמיד יש לו איזו תיאוריה פסיכולוגית ומדריך פדנט וכד'.
- שיחה שמתנהלת בין שתי דמויות כשהמנחה מוחא כף עוברים לשפה מאולתרת.
- המכונה:
- חנוכיה משוגעת. יוצרים מכונה כשכל אחד מהמשתתפים הוא חלק פעיל בה בקול ובתנועה.

- סיגנונות :

משתמשים בסיפור המכבים או מילים משירי חנוכה.

יוצרים סיפור כשכל אחד מהמשתתפים נכנס לבמה במשפט ותנועה בדמות או למקום ספציפי כגון : מסיבת חנוכה ואז משחקים את המצב בסגנונות שונים.

- שלוף פתק :

מצב שקשור בדמויות או בסיפור חנוכה. בפתקים רשומים לדוגמא משפטים משירי חנוכה. שיחה בין שתי דמויות כשבתוך השיחה שותלים משפט שמקבלים בפתק באותו רגע.

- מצבי רוח :

מצב שקשור בדמויות או בסיפור חנוכה.

מצב בין שתי דמויות כשאחת מתחילה במצב רוח מסויים ומסיימת באחר וכנ"ל הדמות השניה.

- משחק הכיסאות :

המוסיקה יכולה להיות שירי חנוכה. המצבים הנבחרים למשחק יכולים להיות מהוואי החג. מסתובבים סביב כיסאות כשכלל זוג ישנו כיסא חוץ מזוג אחד. כשהמוסיקה מפסיקה מתיישבים. מי שלא מצא מקום יוצא מיד לסיטואציה דרמטית (לדוגמא : חנה בשיחה עם בנה, או זוג מכבים עליכם לכבוש יעד מסוים תוך מספר שניות...).

- הפרסומות :

הפרסומות האבסורדיות יכולות להיות קשורות בחג, כגון : סופגניה מרזה, נרות ללא אש וכד'. כל קבוצה ממציאה פרסומת למשהו אבסורד ומציגים אותו במשחק שירה ותנועה.

- שורת המקהלה :

הקבוצה (חנוכיה) על כל חניכיה (נרותיה) צועדת ביחד קדימה.

תחרות בין שתי קבוצות. הקבוצה בלי תיאום מוקדם מנסה לצעוד בשורה עצד אחד ביחד תוך כדי שירה קולנית של שירי חנוכה.

- העבר משפט בלי מילים :

משפטים שקשורים בחנוכה כגון : נרותיי הזעירים מה רבו הסיפורים.

המנחה מחלק פתקים עם משפט. החניך צריך להעביר בפנטומימה לקבוצה את התוכן לפי כל מילה בתורה. יש אפשרות לתחרות.

שימו לב שבמדור זה ישנם רק רעיונות למתודות שאתם תצטרכו לפתח. לקחו מתוכם רק אחד או שניים שלא תעמיסו על הפעולה (בכל זאת זו פעולה בטיול).

פעולה ראשונה: מי ימלל גבורות ישראל?

- **תחרות שירה.** מבצעים תחרות בין השיר מי ימלל לבין השיר מעוז צור (או על הניסים). רצוי לעשות זאת ע"פ הרכבים עם הכנה מוקדמת (לדוגמא: להודיע לפני המסלול על התחרות וכך ההרכבים יוכלו להתאמן במשך המסלול) כדי ליצור אווירה של תחרות. איך אנו צריכים להסתכל על החג ועל השירים? כנס מה' והודיה לה' או כטפיחה על השכם שלנו?
- **אנציקלופדיה לגיבורי ישראל.** כל זוג לוקח גיבור וכותב עליו- מה הוא עשה ולמה הוא היה כל כך גיבור. האם בגללם ניצלנו ונושענו? איך זה ששרדנו את כל השנים האלו? בגלל יכולת ההשרדות שלנו?
- **תחרות סביבוניס.** לבנות חוקים מוגדרים ושלבים בשביל המתח. למה אתה ניצחת- בגלל שהיית טוב, בגלל המזל או בגלל שה' רצה שתנצח? מה הגבולות של השגחת ה'? האם יש כאלה?
- **פעילות לקראת מסיבת חנוכה:** מספר אנשים מכינים לביבות, מספר אנשים מקבלים סופגניות והם רק צריכים לחמם או לצפות באבקת סוכר. קבוצה שלישית לא עושה כלום (בדרך כלל זה קורה באופן טבעי רק צריך לדעת לנצל את זה). אחרי המסיבה כל אחד מסביר מה הוא עשה למען המסיבה. הייתה קבוצה שלא עשתה כלום אבל נהנתה מהכל, הייתה קבוצה שעזרה והייתה קבוצה שעשתה הכל מהיסוד. למי היה יותר טעים? מי נהנה יותר? למה לעבוד קשה אם אפשר להנות בלי לעבוד בכלל? למה צריך לפעול בעולם?
- מחלקים משימות לשלושה חניכים אחד מדליק נרות ע"פ בית שמאי (הולך ופוחת- מתחיל ביום הראשון בשמונה נרות ומסיים ביום השמיני בנר אחד) ואחד ע"פ בית הלל (כמה שנוהגים היום) ואחד ע"פ נר איש וביתו (נר אחד בכל יום). לדוגמא: ביום השלישי של חנוכה אחד ידליק שלושה נרות, אחד ידליק שישה נרות ואחד ידליק נר אחד. בשביל להקשות אפשר לקחת את המושג מההלכה והם יצטרכו לפשט את זה למעשים. בהדלקת הנרות אנו מראים שיש אור בחיים אסור שהחורף יטעה אותנו. החיים הם יפים ויש להם משמעות. המנורה במקדש מראה שישנו אור ה' בעולם ולא ה' מדליק אותו אלא אנחנו. אנחנו התחלנו את ההדלקה בנס פך השמן וה' המשיך אותו ולכן יש חשיבות לעשייה שלנו של התערותא דלתתא כמו בימי החשמונאים. נשאל את החניכים למה מדליקים נרות? מה החשיבות של מעשה שאני עושה בהדלקה? מה הסמליות של ההדלקה כבית הלל (כל יום מוסיפים על האור) על פיה אנו נוהגים כיום?
- **עושים תחרות על זמן-** צריכים לרשום כל מה שהשכב"ג עושה או עשה למען הקהילה בשנה האחרונה. פעילות זו באה לתת פרופורציה לחניכים שבדרך כלל לא עושים מספיק

וגם אם עושים לא תמיד משקיעים בכך. מצד שני לחניכים שכן עושים שידעו להעריך את מה שעשו ומתוך כך יקבלו מרץ להמשיך הלאה.

- **הרלוונטיות של החג**: מתחלקים לשלוש- קבוצה אחת מכינה פרסומת להצטרף למלחמה נגד היוונים. קבוצה שניה מכינה פרסומת להצטרף לאחת המחותרות לפני קום המדינה או לפלמ"ח. קבוצה שלישית מפרסמת לתרום לקהילה. מה יותר משכנע? מה יותר מפתה? מה נראה יותר קל? האם הייתם מצטרפים לארגונים האלו? האם תרומה לקהילה זו התשובה היום או שיש צורך בדברים אחרים (צבא, מימוש עצמי, השקעה במעגל המשפחתי...).

כדי לצור מצב שלא נדבר באוויר אפשר לחלק כרטיסיות של בעיות בסביבתנו הקרובה במשך המסלול או בזמן הפעולה וכל זוג יצטרך לתת את דעתו על מה שאנו יכולים לעשות בנידון. נגדיל אם נפזר סמכויות לפעילויות ספציפיות בחברה.

הוא והיא לחנוכה

הוא

מאיר(נר)

משרת (שמש)

מאכל (שמן)

היפוכו של חושך(אור)

מנהיג במרד(יהודה)

היא

מאירה (נורה)

שקופה (שמשה)

נזקקת לדיאטה(שמנה)

שם חדיש(אורה)

מנצחת במצור (יהודית)

מספר גטעים ונגזרות נוספות למחשה להעשרת פאזות וגם להקראה במהלך ארוחת צהריים או רגע לפני שהאזכים ל'און.

גבורה

גבורה: 1. כוח, עוז, תוקף, חוזק. 2. עלילות גדולות, מעשה נועז- (גבורת-, גבורות).
הגבורה- תאר- כבוד לאלוקים.
גבורת הלב- אומץ לב, כוח נפשי, נועזות.
גבורת רצון- חזק הרצון, הכוח להתגבר על יצרים ועל חולשות.
גבורות- 1. זקנה מפלגת, גיל השמונים. 2. שם הברכה השניה ב"שמונה עשרה" הפותחת ב"אתה
גיבור" ומזכירים בה גבורות גשמים.
בעל גבורות- מתארי הכבוד של אלוהים.
הגיע לגבורות- מלאו לו שמונים שנה.
חג הגבורות- חג היובל במלאת שמונים שנה לאיש ולמוסד.
גבורות גשמים- ירידת גשמים בעיתם.

(הגדרה מהמילון)

"הגבורה העברית שלאחר החורבן זכתה רק לגמול אחד: להיות שלמה עם עצמה, גבורה ללא
חשבוניות, גבורה ללא שכר בהאי עלמא, גבורה מתוך הכרח פנימי בלבד...
ואם זר לא יבין לעוצמת הכוח הגנוז בגבורה היהודית המנוצחת, אין גם יהודים מכירים בה. מה
בצע בגבורה שאינה מנצחת, והרי גם נצחונותיה הזעירים אינם אלא לרגע- קט ואין בהם כדי
למנוע את השנאה המשתוללת?- שואלת הפיכחות היהודית, מאז ימי הקנאים ועד ההגנה העצמית
בימינו. עם גבורה שאינה מנצחת ממצים את עומק הדין, אין סולחים לה כל דבר. אם יד עוד סופר
את נאדנו, אין צורך בצרור החיים את גבורתנו.
אולם גבורת ישראל צרורה בצרור החיים של האומה. וגם כשאינה רשומה בספרים, היא חרותה
במעמקי הנפש. יסוד הגבורה הוא עצם מעצמו של הקיום הישראלי. אין לחיות את חיי ישראל, בין
דתות תוקפות בין מלכויות מנצחות בין מעמדות יריבים בתוך מהפכות, תמיד במלתעות הסכנה
מבלי גבורה. אלמלא גבורה קשת עורף זו כלום היה בנו הכוח לצפות לניצחון ביום מן הימים?
(ברל כצנלסון)

דעה אחרת - נינג'ה עולה לירושלים

המורה נכנס לכיתה, ובפיה הודעה: "בשבוע הבא" בישרה לתלמידי כיתה ג' באחד מבתי הספר במרכז הארץ "אנחנו נוסעים לטיול בירושלים. מאחר שהצלחנו להשיג אוטובוס עם וידאו בתוכו אתם יכולים להביא איזה קסטות שתרצו בדרך נוכל לצפות בהן".

כך נפתח המירוץ הגדול אחר הקסטות, שהיווה את שיאן של ההכנות לקראת הטיול הגדול לירושלים. איזה התרגשות! אחד התלמידים הביא נינג'ה, אחר מצא איזה ג'יימס בונד, מישוה אפילו הצליח לגרד קלטת עם שירים של איזה להקת רוק מפורסמת.

כמובן שלכל זה נוספו כמויות אדירות של ממתקים ופחיות שתייה. הרי אי אפשר לצפות סתם בווידיאו. ילדים בני שמונה יוצאים עם המורה לטיול לירושלים.

בדרך העולה ירושלימה, התנהלו העניינים באופן כזה: כל הווילונות הורדו, כדי שיהיה חושך. אחרת מה הטעם לצפות בווידיאו הרי לא יראו כלום. עשו "פול" של קסטות, ו"הרביצו" סרטים בזה אחר זה. הילדה שסיפרה לי את הסיפור, ציינה, שהבעיה היחידה הייתה, שאף סרט לא ראו עד הסוף, כי כל פעם אחד הילדים היה מחליף קסטות באמצע הדרך.

בחוף הבהיק מנזר השתקנים, שלדי הזחלמים באב- אל – וואד סיפרו אותו סיפור. בפנים החליפו בפעם המי יודע כמה קסטה בווידיאו, וכשהגיעה זו עם שירי הרוק, אפילו קמו כמה ילדים לרקוד בתוך האוטובוס. "כן עצרנו כמה פעמים בדרך, אבל חלק מהילדים נשאר באוטובוס, לא רצו להחמיץ את הסרט", סיפרה לי הילדה, "המורה? היא אמרה שמי שלא רוצה לא חייב לרדת".

אסור לאבד תקווה, אמרתי לעצמי. יש מורות אחרות, טיולים אחרים. יש גם ילדים בכיתה ג' שראו מבעד לחלונות פתוחים את הדרך העולה לירושלים.

ובכל זאת, זה לא אותו פער דורות מפורסם, שאנחנו תמיד מרגיעים את עצמנו בעזרתו. זה שבר. מישוה צריך לקחת על עצמו את המלחמה על נפשם של הילדים הללו אי אפשר להשאיר זאת בידיה של אותה מורה. "למה את חושבת שזה לא בסדר שהמורה אמרה לנו להביא קסטות וידאו לטיול?" שאלה הקטנה את חברותי "היה דווקא פנאן אמיתי".

נ.ב. חברתי אמרה: "אוי לך אם את מזכירה שמות. אני רוצה שהמורה תתנקם אחר- כך בילדה שלי" מי שמכיר את המערכת יודע עד כמה היא צודקת.

מתוך "סגנון"

מעריב, מאי '86

- מה רע בצפיית סרטים?
 - המורה אפשרה בחירה חופשית, לא?
 - עובדה: כך חלק מהילדים נשאר באוטובוס!
- בחוף... בפנים מהי הנקודה המרכזית?

ואיך אתה תחגוג את הסילווסטר?

סקר רחוב שפורסם בעיתון

ציפי יוסיפוביץ

כן, אני חושבת שאחגוג. אין לי קשר לחג הזה דווקא, אבל כולם חוגגים. אם תהיה מסיבה אלך. אני הולכת עם הזרם. זה בכל.

יעקב מזל טוב

סילווסטר זה כמו חנוכה. שיהיה אני חוגג. למה לא? צריך להיות קוסמופוליטי. לראש השנה האזרחית יש ערך היסטורי. אני חוגג גם את ראש השנה היהודית.

ערך היסטורי ליהודים?

אירית חייק

אני בעד חגיגות הסילווסטר. פשוט כי כיף לחגוג. יש סיבה. נכון שזה חג נוצרי, אבל אנחנו חיים ועובדים לפי זה. זה יהיה מצחיק להתעלם מכך. במקום עבודתי, בבית מלון תהיה חגיגה גדולה.

אלג'ים רפאל

כשהייתי צעיר הייתי חוגג. השנה-אני בטח אהיה בייביסיטר לנכדים, כשהילדים יצאו לבלות בסילווסטר. זו שנה של כל העולם. גמרו לחיות עוד שנה-זו סיבה לחגוג. זה לא יוציא אותי מהיהדות.

גמרנו לחיות-זו סיבה לחגוג?

חיים פריד

אני לא חוגג. זה לא עניין ליהודים. כשהגויים היו שמחים הם היו משתכרים ומשתוללים. שמחות של יהודים נאמר שהן גיל וברעדה.

גילה שנידר

יש לי התנגדות לעניין. זה לא חג יהודי. מצחיק ומגוחך לדעתי, לחגוג אותו בשירי עם ישראלים למשל. אף פעם לא חגגתי אבל השנה אצטרף להורי למופע סילווסטר עם שירים ביידיש.

זה לא מצחיק ומגוחך?

מהו-מיהו סילווסטר?

ה-31 בדצמבר הוא ערב פתיחת השנה האזרחית ובו חוגגים את חג הסילווסטר.

אבל...

הידעת שסילווסטר היה אפיפיור נושע שחי במאה ה-4 לספירתם, ובאותו יום בדיוק חל יום קבורתו? וזוהי הסיבה עיקרית לחג נוצרי זה.

ובמחשבה שניה- האם אנחנו צריכים כעם יהודי לציין תאריך זה ולהשתתף בחגיגות?!